

BOZÜYÜK KENT HALKININ COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE REKREASYONEL EĞİLİM VE TALEPLERİNDEKİ DEĞİŞİM

Yüksek Lisans Öğrencisi Ünal YALÇIN¹, Doç. Dr. Ayşe OKUYUCU²

Özet

Bu çalışmanın amacı Bilecik ilinin Bozüyük ilçesinde yaşayan yerel halkın COVID-19 pandemi sürecinde rekreasyonel eğilim ve taleplerindeki değişimi ortaya çıkarmaktır. Çalışma pandemi sürecinin Bozüyük kent halkının boş zaman aktivite tercihlerini nasıl etkilediğini ortaya çıkarması bakımından önemlidir. Çalışma alanı Bozüyük şehridir. Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma amacı bakımından tanımlayıcı ve açıklayıcı özellikte bir araştırmadır. Bozüyük Şehri'nde yaşayan yerel halkın COVID-19 pandemi sürecinde rekreasyonel eğilim ve taleplerindeki değişimi araştırmak amacıyla, birincil verilerin toplanmasında anket tekniği ile veriler toplanmıştır. Anketin ilk bölümünde kişisel bilgileri ölçmeye yönelik sorular yer almaktadır. Ayrıca ilk bölümde Bozüyük kent algısı ve boş zamanları değerlendirme davranışlarına yönelik sorular yer almaktadır. Anketin ilk bölümünde yer alan sorular kapalı uçludur. Anketin ikinci bölümünde ise Bozüyük'te yaşayan yerel halkın COVID-19 pandemi sürecinde ve sonrasında rekreasyonel beklenti ve taleplerini ölçmeye yönelik sorular yer almaktadır. Bu bölümdeki sorular likert tipi ölçeğe göre oluşturulmuştur. Araştırma alanı olan Bozüyük şehrinde 2019 yılında 75.566 kişi ikamet etmektedir. Araştırma evreni Bozüyük şehrinde ikamet eden yerel halktır. Örneklem büyüklüğü $\pm\%10$ örnekleme hatası ile (n) 96 kişidir. Araştırma kapsamında 2021 Ocak ayında kolayda örneklem yöntemi ile belirlenmiş 117 kişiye çevrimiçi anket uygulanmıştır. Çevrimiçi anketler Google form ile düzenlenmiştir. Toplanan verilerin analiz edilmesinde, IBM SPSS Statistics 22 istatistik analiz programı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde dağılımları, ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. COVID-19 pandemisinin yarattığı riskler insanların boş zamanlarını kimlerle geçireceği tercihlerini etkilemiştir. Pandemi dönemi insanların dışarda geçirmekte olduğu zaman dilimini kısaltmıştır. Bu yüzden kısa mesafede ulaşabilecekleri rekreasyon alanlarının önemi artmıştır. Katılımcılar Bozüyük ilçesinde var olan rekreasyon alanlarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Anketlerden elde edilen sonuçlara göre, COVID-19 pandemi sürecinde katılımcıların, kapalı alanlarda gerçekleştirilen rekreatif faaliyetlere olan talepleri azalmıştır. Pandemi sürecinde katılımcılar daha çok açık alanlarda gerçekleştirilen; piknik yapma vb. gibi aktivitelere yöneldiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar pandemi öncesi dönemde Eskişehir ve Bursa gibi yakın şehirlerde rekreatif etkinliklerde bulduklarını belirtmişlerdir. Pandemi öncesi dönemde bu şehirlerde; alışveriş yapmak, mesire alanlarında vakit geçirmek ve kafe ve restoranlara gitmek gibi etkinliklerde bulduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar pandemi sürecinin diğer şehirlere gitme sıklıklarını etkilediğini belirtmiştir. Pandemi öncesi dönemde rekreasyonel amaçlarla, ağırlıklı olarak iki haftada gidilen diğer

¹Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Bilecik. yalcinunal07@hotmail.com.

² Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Bilecik. ayse.okuyucu@bilecik.edu.tr.

şehirler pandemi döneminde daha az tercih edilmiştir. Katılımcılar pandemi öncesinde olduğu gibi pandemi sürecinde de alışveriş yapmak ve mesire alanlarında vakit geçirmek için farklı illere gittiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılara göre, Bozüyük şehrinde en çok ihtiyaç duyulan rekreasyonel alanlar sırasıyla; sinema ve kent parkları, kent içi yeşil alanlardır. Bozüyük şehrinde rekreasyonel açık ve kapalı alan rekreasyonel alanlarının artırılması, kentteki ekonomik arzın artmasını sağlayacaktır ayrıca kentte yaşayan sakinler için sosyal ve psikolojik faydalar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, COVID-19 pandemisi, rekreasyonel eğilim, rekreasyonel talep, Bozüyük.

THE CHANGE IN RECREATIONAL TENDENCIES AND DEMANDS OF BOZÜYÜK CITY RESIDENTS DURING THE COVID-19 PANDEMIC PERIOD

Abstract

The aim of this study is to reveal the changes in the recreational tendencies and demands of the residents who living in Bozüyük district of Bilecik province during the COVID-19 pandemic period. The study is important in terms of revealing how the pandemic period affects the leisure activities preferences of the Bozüyük city residents. The study area is Bozüyük city. Quantitative research method has been used in the study. It is a descriptive and explanatory research in terms of research purpose. In order to investigate the change in the recreational trends and demands of the Bozüyük residents during the COVID-19 pandemic period, survey technique has been used to collection of primary data. In the first part of the questionnaire, there are questions to measure personal information. Also, in the first part of the questionnaire there are questions about Bozüyük city perception and leisure time behaviors. The questions which in the first part of the questionnaire are closed-ended. In the second part of the survey, there are questions to measure the recreational expectations and demands of the Bozüyük residents during and after the COVID-19 pandemic. The questions in this section has been consist of according to the Likert type scale. In Bozüyük city which is the research area 75.566 people reside in 2019. The population of the research is the local people residing in Bozüyük city. The sample size is (n) 96 individuals with a sampling error of $\pm 10\%$. Within the scope of the research, an online questionnaire has been applied to 117 people determined by convenience sampling method in January 2021. Online surveys are organized with Google form. IBM SPSS Statistics 22 statistical analysis program has been used to analyze the collected data. Frequency, percentage distributions, mean and standard deviation values has been used in the analysis of the data. The risks created by the COVID-19 pandemic have affected people's choices with whom to spend their leisure time. The pandemic period has shortened the time period that people spend outside.

Therefore, shorter distance recreational areas importance has increased. Participants stated that the existing recreation areas in Bozüyük district are insufficient. According to the results of the surveys, the demands of the participants for recreational activities at the indoor areas has been decreased during the COVID-19 pandemic period. During the pandemic period, the participants state that they have been preferred activities which performed in outdoor areas such as picnic, etc. Participants stated that they have been engaged in recreational activities in nearby cities such as Eskişehir and Bursa in the pre-pandemic period. In these cities at the pre-pandemic period, they stated that they engage in activities such as shopping, spending time in recreation areas and going to cafes and restaurants. Participants have stated that the pandemic period affected the frequency of going to other cities. In the pre-pandemic period, other cities where mainly have visited in two weeks for recreational purposes, during the pandemic period this visitation frequencies have decreased. Participants have stated that they visit to different provinces to shopping and spend time in recreation areas during the pandemic, as they did before the pandemic. According to the participants, the most required recreational areas in Bozüyük city are respectively; cinemas, city parks and urban green spaces. Increasing the recreational indoor and outdoor recreational areas in Bozüyük city is going to increase the economic supply in the city and also provide social and psychological benefits for the residents living in the city.

Keywords: Recreation, COVID-19 pandemic, recreational trend, recreational demand, Bozüyük.

1. Giriş

Pandemiler ve yeni hastalıklar çevreler ve toplumlar üzerinde dönüştürücü bir etkiye sahiptir (Hall vd., 2020). “COVID-19 hastalığı yeni bir koronavirüsün neden olduğu ve ilk olarak Aralık 2019’da Çin’in Wuhan şehrinde tespit edilen bir solunum yolu hastalığıdır. Dünya Sağlık Örgütü Ocak 2020’de yeni koronavirüs salgını uluslararası yayılım gösteren halk sağlığı için acil durum olarak açıkladı ve Mart 2020’de ise pandemi olarak ilan etti (Çöl ve Güneş, 2020). Tüm dünyayı etkisine alan salgın hayatı durdurdu (World Health Organisation [WHO], 2020). Salgın hastalıkların etki alanları küresel olsa da hastalıkla mücadele tüm ülkeler için yerel tedbirler gerektirebilmektedir. Bu nedenle diğer afetlerde olduğu gibi salgın hastalıklarda da afet öncesi, sırası ve sonrasında yapılacakların planlanması önemlidir (Döker ve Ocak, 2020). Salgının yayılımı artıkça, DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü)’nün belirlediği hastalıktan korunma tedbirleri tüm dünyada ve ülkemizde hızla uygulanmaya başlanmış, özellikle korunmasız gruplar (yaşlı, engelli, bakıma muhtaç vb. gibi) için yerel veya ulusal hareket kısıtlamaları, evde kalmak için önlemler, bireysel ve toplumsal yasaklar önerilmiştir (DSÖ, 2020).

Salgının en ayırt edici özelliği hızlı küreselleşen, çok boyutlu ve birbirine bağlı etkilere neden olan, mevcut değerlere ve sistemlere meydan okuyan, dünya çapında bir durgunluğa ve depresyona yol açmasıdır. Bu bağlamda yapılan tartışmalarda salgının sadece sağlık sisteminde değil yaşamın tüm boyutlarını etkileyeceği, salgın sonrasında hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı ve yeni normallerle yaşama devam edileceği öngörüsü ön plana çıkmaktadır (Karakaş, 2020). COVID-19 küresel salgını ulusal, bölgesel ve küresel ölçekteki birçok hareketliliği (insan, sermaye, mal, ticaret, göç vs.) etkilemiş, ancak bunlar içerisinde en fazla etkilenen ise turizm ve

rekreasyonel faaliyetler olmuştur. Turizm ve rekreasyon kavramları sıklıkla birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Turizm, serbest zaman ve boş zaman kavramları ile uyumlu olsa bile aynı zamanda eğlence ortamlarında gerçekleşmeyen iş seyahatlerini de kapsamaktadır (Williams, 1998). Rekreasyon ise farklı konumlarda farklı doyumlar almayı sağlayan, katılımcıların çeşitli kaynaklar kullanarak talep gösterdikleri olgudur (Somuncu, 2005). Tümer (1975)'e göre rekreasyon, kişilerin serbest vakitleri içerisinde, sıkıcı ve monoton olan günlük hayatlarından kurtularak, dinlenme ve zamanlarını iyi değerlendirmek için yapılan farklı etkinlikleri kapsamaktadır. Kısaca rekreasyon, yıpranan bünyenin yenilenerek enerji kazanıp yeni ve verimli bir çalışma devresine hazır olması için yapılan hazırlıktır.

Sağlıklı bir çevre ve yüksek yaşam standardı, modern toplumların en temel taleplerinden biridir (Polat ve Akay, 2015). Ancak yaşanan süreçte toplumlar sağlıklı bir çevreden ve yüksek yaşam standardından giderek uzaklaşmakta ve kendi sağlıklı alanlarını yaratmak için uğraşmaktadır. Zira insan günlük yaşamın tekdüzeliğinden kurtulmak amacıyla “boş zaman” olarak adlandırılan ve yaşamın zorunlulukları dışında kalan zamanını değerlendirmek yolunda rekreasyonel faaliyetlere gereksinim duymaktadır. Dolayısıyla rekreasyonel faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için öncelikle insanın boş zamanının var olması ve kendisine (en) yakın erimde sunulan faaliyetlerin olanaklı kılınması gerekmektedir (Özgüç, 2017).

Doğadan uzakta, yoğun çalışma hayatının getirmiş olduğu stresle birlikte şehirlerde yaşamak mecburiyetinde kalan insanlar, hoş zaman geçirebilecekleri, stres atabilecekleri doğal alanlara ilgi duymaktadır (Köse, 1997). Sanayileşme ile birlikte şehirlerde artan nüfus beraberinde çevre sorunları, trafik, gürültü vb. birçok sorunu getirmiştir. İnsanların meşguliyetlerinin artması, toplumsal sorunların yarattığı baskı, yaşamı tekdüze haline getirmekte ve insanlar bu süreçten yıpranmaktadır. İnsanlar olumsuz koşullardan uzaklaşmak, yenilenmek, mutlu, sağlıklı bir beden ve ruh sağlığına sahip olmak için yaşadığı alanlardan uzaklaşma ihtiyacı duymaktadır. Gelişmiş ülkelerde bu durumun sağlanması rekreasyon faaliyetleri ile gerçekleşmektedir (Orel ve Yavuz).

Boş zaman da insana günlük düşünce ve sıkıntılardan kurtulma olanağı sağlar. Kişinin özgürce hareket etmesini ve kendini yenilemesini sağlar. Mutluluk bir refah göstergesi olarak en önemli bileşenlerden biridir (Akgiş, 2015). Rekreasyonel faaliyetler; yaş, faaliyete katılan kişi sayısı, zaman, kullanılan mekân gibi çeşitli kriterlere göre sınıflandırılabilir. Rekreasyon kent içi ve kırsal rekreasyon faaliyetleri şeklinde de sınıflandırılabilir. Kentsel rekreasyon, açık ve kapalı mekanlarda gerçekleştirilen rekreatif etkinlikleri kapsamaktadır. Parklar, kentler içerisinde; yürüyüş, koşu, bisiklete binme, dış mekân fitness aletleri ile birçok aktif rekreasyonel aktivite için faaliyet alanı yaratmaktadır. Bununla birlikte kentler; sinema,

tiyatro, müzeler, restoranlar gibi rekreasyonel faaliyet alanlarını da barındırmaktadır (Karaküçük, 2008).

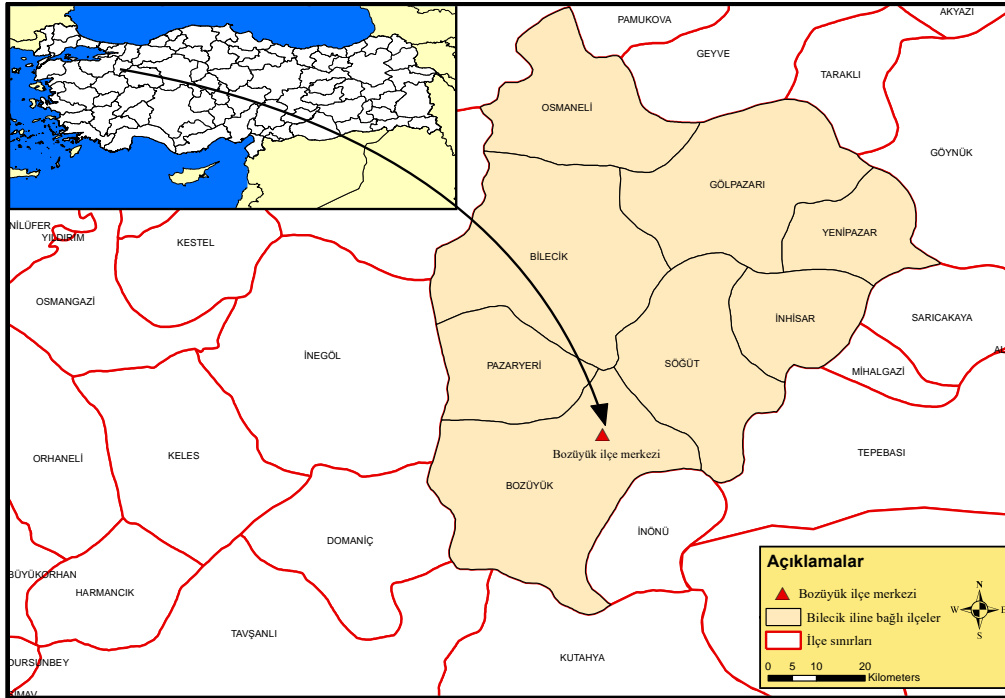
Sosyal bir varlık olan insanlar için tazelenme, dinlenme ve eğlenme gibi gereksinimlerini gidermek için rekreasyonel faaliyetler geliştirilmiştir. İnsanların ihtiyaç duyduğu bu rekreasyon alanları büyük küçük tüm şehirlerde oluşturulmaktadır. Rekreasyon konusunda yapılan araştırmalar son dönemlerde giderek spesifik bir hale gelmiştir. Özellikle açık hava rekreasyonu ve bunun insan sağlığı ile ilişkileri üzerindeki çalışmalara yoğunlaşmıştır (Kaymakoglu Gökaşan, 2013; Ekkel ve Vries, 2017; Komossaa vd., 2019). Türkiye şehirlerinde de rekreasyonel faaliyetlerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar çok önceleri başlamış olsa da asıl önemli gelişmeler ülkede şehirleşmenin hız kazandığı 1950 sonrasında olmuştur. Geçmişte ağırlıklı olarak büyük şehirlerde yaygınlaştırılmaya çalışılan bu faaliyetler, günümüzde irili ufaklı diğer şehirlerde de geliştirilmektedirler (Nesipoğlu, 2019) Şehirlerde artan sanayileşme ve bunun sonucunda ortaya çıkan hızlı nüfus artışının oluşturduğu sıklık su, toprak ve hava kirliliğine neden olmaktadır. İnsanların sorumluluklarının artması, toplumsal sorunların ortaya çıkardığı sorunlar, yaşamı tekdüze haline getirmekte ve bu olumsuzluklar insanları yıpratmaktadır (Orel ve Yavuz, 2003). Özellikle insanlar, zorlaşan yaşam koşulları ve kentlerde yoğunlaşan çevre sorunlarıyla birlikte psikolojik, bedensel ve sosyal sorunlarla iç içe yaşamak zorunda kalmaktadır. İnsanların yaşadığı çevrede gerçekleşen bu olumsuz değişimler rekreasyon ihtiyacını arttırmaktadır (Özdemir ve Kaplan, 1992). Olumsuz koşulların ortaya çıkardığı etkinin azalmasını ve yenilenmeyi sağlamak, mutlu, sağlıklı bir beden ve ruh sağlığına sahip olmak için şehir hayatından zaman zaman uzaklaşmak gerekmektedir. Gelişmiş ülkelerin pek çoğunda sağlıklı bir yaşamın sağlanması rekreasyon faaliyetleri ile gerçekleşmektedir (Orel ve Yavuz, 2003). Kalabalık kentlerde yaşayan insanlar doğal ortamın yoğun olduğu alanlara zaman zaman kısa süreli olsa gitmenin yollarını aramaktadır. Kentlerin yakın çevrelerinde doğal nitelik taşıyan alanların az olması, insanların ekonomik imkânları ve boş vakitleri doğrultusunda buldukları kentten daha uzakta yer alan rekreasyonel turizm alanlarına duyulan ihtiyacı ortaya çıkarmıştır (Özdemir ve Kaplan, 1992). İnsanların enerji depolayarak yoğun geçen, çalışma hayatına hazırlanması için gerekli olan dinlenme, eğlenme ve yeniden hayata bağlanma gereksinimleri rekreasyon ve turizm olgularını doğurmuştur (Bulut, 2006).

Diğer birçok alanda olduğu gibi rekreasyonel faaliyetler ve turizm COVID-19 süreci ile birlikte ciddi etkilenmiştir. Bu süreçte seyahatlere kısıtlamalar getirilmiş, insanların tatil alışkanlıkları değişmiş, rekreasyonel hareketlilik ve turizm durma noktasına gelmiştir. Bunun sonucunda ise bildiğimiz turizm kalıpları ve rekreasyon faaliyetleri yerini yeni turizm aktivitelerine ve rekreasyon pratiklerine bırakmaya başlamıştır (Kervankıran ve Bağmancı, 2020). Bu nedenle bu çalışmada Bilecik ilinin Bozüyük ilçe merkezinde yaşayan yerel halkın COVID-19 pandemi sürecinde rekreasyonel eğilim ve taleplerindeki değişimi ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çalışmada ayrıca Bozüyük şehrinde yaşayan yerel halkın rekreasyonel talep ve beklentilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Çalışma Alanı: Bozüyük Şehri

Araştırmaya konu olan Bozüyük şehri, 1941 Türk Coğrafya Kongresi'nde belirlenen bölge sınırlarına göre, dört coğrafi bölgenin (Marmara, Karadeniz, İç Anadolu, Ege bölgeleri) birbirlerine en çok yaklaştıkları bir sahada yer almaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, farklı coğrafi özellikler bakımından bir geçiş yöresi olduğu dikkati çeker. Eski kaynaklarda adından Lamunia diye söz edildiğini öğrendiğimiz Bozüyük hakkında tarihî bilgiler oldukça sınırlıdır. Yapılan araştırmalar Friglerin bu sahada yaşadığını göstermektedir. Osmanlı döneminde bir kariye (köy) olarak kayıtlara geçmiş olan Bozüyük, Kasımpaşa cami ve imarethanesi ile tarihî hamam çevresinde gelişme göstermiştir (Doğru, 1992). XIX. Yüzyılda, Söğüt kazasına bağlı bir nahiye merkezi olan Bozüyük, bu tarihlerde halı, kilim, seccade dokumacılığının önemli olduğu bir kasaba iken 1924 yılında ilçe yönetim merkezine dönüştürülmüştür. Bozüyük, kuzeyden Bilecik'in Pazaryeri ve merkez ilçeleri, kuzeydoğudan ve doğudan Bilecik'in Söğüt ilçesi, güneydoğudan Eskişehir'in İnönü ilçesi, güneyden Kütahya'nın merkez, güneybatıdan aynı ilin Tavşanlı, batıdan yine aynı ilin Domaniç ve Bursa'nın İnegöl ilçeleriyle çevrilidir (Şekil 1). Alanı yaklaşık 849 km² olan Bozüyük ilçesinin 2007 yılı itibariyle Dodurga ve Cihangazi adında iki beldesi ve 44 köyü bulunmaktadır (Altaş, 2009).

Şekil 1: Bozüyük şehri lokasyon haritası.

Bozüyük doğal yolların ve bugün Güney Marmara ve Çatalca-Kocaeli Bölümlerini İç Anadolu ve İç Batı Anadolu'ya bağlayan karayollarının kavşak noktasında olması ve İstanbul-Ankara demiryolu güzergâhında bulunmasından dolayı, sanayi tesislerini (özellikle 1973'ten sonraki teşvikleri takiben) kendisine çekmeyi başarmış, gelecekte büyümesini sürdürebileceğini tahmin ettiğimiz bir sanayi kenti konumunu kazanmıştır. Gerçekten de sanayileşmeden ileri gelen bu büyümenin devam etmesi durumunda, zaman içinde Bozüyük-Eskişehir hattının, İstanbul-Adapazarı sanayi kuşağı gibi bir mahiyet kazanacağı söylenebilir (Özgür, 1994)

Bozüyük, 1980'lerden sonra ise, hem ticaret hacmi hem de sanayisi gelişen ve hızlı nüfus artışının yaşandığı bir ilçe hâline gelmiştir. Kuşkusuz bu durumda sık bir kara ve demiryolu ulaşım olanaklarının varlığı, İstanbul, Bursa, Eskişehir gibi büyük pazarlara yakın oluşu, özellikle seramik endüstrisinde kullanılan hammaddenin yakın çevreden sağlanması avantajları, büyümesinde temel etmenlerdir. Sanayisi gelişmekte olan Bozüyük, zamanla işgücüne dayalı nüfus da almıştır. Özellikle çevredeki kırsal yerleşmelerden ilçe merkezine bir göç hareketi yaşanmıştır. Bu nedenle çoğu köyde nüfus oldukça azalmış ve köylerde çoğunlukla yaşlı nüfus kalmıştır. Bu nüfus akımına sadece ilçenin kendi köylerindeki nüfus değil, aynı zamanda ülkemizin değişik yörelerinde yaşayan bir kısım işgücü ve nüfus da katılmıştır (Altaş, 2009). Bu artışlarla birlikte Bozüyük şehrinin nüfusu 76.987 kişi olmuştur. Yaşanan bu toplumsal değişme, kırlılıktan uzaklaşma insan davranışlarında ve beklentilerinde de değişikliği beraberinde getirmiştir. Daha mekanik bir yaşam sürmeye başlayan kent halkının rekreasyonel talep ve beklentilerinin artması kaçınılmazdır (Okuyucu, 2018). Yaşanan bu toplumsal değişim Bozüyük kent nüfusunu arttırmasına rağmen kent içerisindeki rekreasyonel alanlarda ciddi bir artışa neden olmamıştır.

Tablo 1. Bozüyük Şehri ve Çevresindeki Başlıca Rekreasyon Alanları

Adı	Konumu
Kasımpaşa Camii ve Külliyesi	İlçe Merkezi
Bozüyük Şehir Müzesi	İlçe Merkezi
4 Eylül Parkı	İlçe Merkezi
Kömürsu Yaylası	Camiliyayla Köyü
Sofular Yaylası	Camiliyayla Köyü
Türbin Mesire Yeri	Saraycık Köyü
Atatürk Köşkü	Çamyayla Köyü
İntikamtepe Şehitliği	Karaağaç Köyü
Metristepe Zafer Anıtı	Metristepe Köyü
İnönü Şehitliği	Akpınar Mahallesi
Yeşilkent Kent Orman	Yeşilkent Mahallesi
Kumral Abdal Türbesi	Yediler Mahallesi

Bozüyük Meslek Yüksekokulu 1992 yılında Anadolu Üniversitesi'ne bağlı olarak açılmış, 29 Mayıs 2007 tarih ve 26536 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5662 sayılı kanun ile Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesine bağlanmıştır. Meslek Yüksek Okulu'nun açılmasıyla birlikte şehirdeki öğrenci sayısı artmıştır. Bölümlerde okuyan öğrenci sayılarındaki artışla beraber Bozüyük'te öğrencilere yönelik kafe, yeme-içme alanlarında artış meydana gelmiştir. Bozüyük yerel yönetimi rekreasyonel faaliyetleri arttırmaya yönelik çalışmaları vardır. Sürekli olmasa da şehir merkezinde yer alan Atatürk kültür merkezinde tiyatro ve konser faaliyetleri

yapılmaktadır. Ancak şehirde bu faaliyetler ve sinema gibi alanların yetersiz olmasında Bilecik şehrinin; Eskişehir, Bursa, Adapazarı, İzmit ve İstanbul gibi sosyal ve eğlence çekiciliklerine yakın olması etkili olmaktadır.

3. Yöntem

3.1. Veri Toplama Aracı

Araştırma amacı bakımından tanımlayıcı ve açıklayıcı özellikte bir araştırmadır. Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bozüyük Şehri'nde yaşayan yerel halkın COVID-19 pandemi sürecinde rekreasyonel eğilim ve taleplerindeki değişimi araştırmak amacıyla, birincil verilerin toplanmasında anket tekniği ile veriler toplanmıştır. Anket formunun hazırlanmasında (Okuyucu, 2018)'in çalışmasından yararlanılmıştır. Anketin ilk bölümünde kişisel bilgileri ölçmeye yönelik sorulara ve pandemi sürecinde sokağa çıkma kısıtlaması olmadığı zamanlarda Bozüyük kent algısı ve boş zamanları değerlendirme davranışlarına yönelik sorulardan oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde yer alan sorular kapalı uçlu sorulardan oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise Bozüyük'te yaşayan yerel halkın COVID-19 pandemi sürecinde ve sonrasında rekreasyonel beklenti ve taleplerini ölçmeye yönelik sorular yöneltilmiştir. Bu bölümdeki sorular likert tipi ölçeğe göre hazırlanmıştır.

3.2. Evren ve örneklem

Araştırma alanı olan Bozüyük şehrinde 2019 yılında 75.566 kişi ikamet etmektedir. (TÜİK, 2019) Araştırma evreni Bozüyük kent halkı olarak belirlenmiştir. Örneklem büyüklüğü $\pm\%10$ örnekleme hatası ile (n) 96 kişidir (Baş, 2008). Araştırma 2021 Ocak ayı içerisinde kolayda örneklem yöntemi ile belirlenmiş 117 kişiye Google form şeklinde düzenlenmiş çevrimiçi anket uygulanmıştır. Toplanan verilerin analiz edilmesinde Google formun anket sonrasında oluşturduğu pasta grafikler ve IBM SPSS 22 istatistik analiz programı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde dağılımları, ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır.

4. Bulgular

Araştırmanın bulgular kısmında öncelikle anket yapılan katılımcıların kişisel bilgilerine ilişkin tanımlayıcı istatistik sonuçları verilmiştir. Sonrasında pandemi sürecinde sokağa çıkma kısıtlaması olmadığı zamanlarda Bozüyük kent algısı ve boş zamanları değerlendirme davranışlarına yönelik istatistik sonuçlara yer verilmiştir. Son kısımda ise katılımcıların Bozüyük'te pandemi sırasında ve pandemiden sonra Bozüyük için rekreasyonel beklenti ve

taleplerine ilişkin likert tipi ölçekle hazırlanmış önem derecesine göre verdikleri yanıtların istatistik sonuçları verilmiştir.

4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Ankete katılanların %52.1 kadınlardan, %47.9'u ise erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların % 70.1'i evlilerden oluşmaktadır. Katılımcıların yaş aralığına bakıldığında 18-30 yaş aralığında (%39.3), 31-50 yaş aralığında (%54.7) ve 51+ yaş aralığında ise (%5.9) olduğu saptanmıştır. Ailelerin aylık toplam gelir dağılımına bakıldığında 1000-3999 TL aralığında gelire sahip kişiler (%11.1), 4000-7999 TL aralığında gelire sahip kişiler (%43.5) ve 8000 ve üzeri gelire sahip kişiler ise (%45.2) olarak belirlenmiştir (Tablo 2). Gelir dağılımına bakıldığında 8000 ve üzeri gelir toplamının diğer gelir toplamlarına göre yüzde olarak daha fazla çıkması anket katılımcılarının meslek dağılımına ile ilişkilidir. Nitekim katılımcıların %55.6'sı kamu çalışanlarından oluşmaktadır (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişkenler	N=117	(%)
Cinsiyet		
Kadın	61	52.1
Erkek	56	47.9
Medeni durum		
Bekâr	35	29.9
Evli	82	70.1
Yaş		
18-30	46	39.3
31-50	64	54.7
>51	7	5.9
Ailenin aylık geliri (TL)		
1000 – 3999	13	11.1
4000 – 7999	51	43.5
≥8000	53	45.2
Eğitim		
İlkokul (< 8 yıl)	1	0.9
İlköğretim (≥ 8 yıl)	3	2.6
Lise	25	21.4
Üniversite	88	75.2
Meslek		
İşveren/kendi hesabına çalışan	1	0.9
Kamuda çalışan	65	55.6
Özel sektörde ücretli çalışan	18	15.4
Ev hanımı	7	6
Öğrenci	17	14.5
Emekli	3	2.6
İşsiz	6	5.1

4.2. Katılımcıların Pandemi Öncesi Dönemdeki Rekreasyonel Eğilimleri

Anketlerden elde edilen bulgulara göre, katılımcıların pandemi öncesi dönemde ağırlıklı olarak yaptıkları aktiviteler; piknik yapma (%76.9), kentteki doğal alanlarda ve mesire alanlarında vakit geçirme (%65), alışveriş yapmak (%60.7) sinema, tiyatro gibi kültürel faaliyetlere katılma (%53.8) şeklindedir (Tablo 3).

Bozüyük kentine yakın olan Eskişehir ve Bursa gibi illerde bu faaliyetler için yeterince alanlar vardır. Bozüyük kent halkı bu faaliyetler için sık sık bu şehirlere gitmektedir. Katılımcılar diğer sorulara ise (%53) kafe ve restoranlarda zaman geçirme, (%45.3) sportif faaliyetler ve (%25.6) ören yeri, müze, türbe gibi alanlarda rekreasyonel aktivitelere katıldığını belirtmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Pandemi Olmadan Öncesi Dönemde Katılımcıların Bozüyük'te Yaptıkları Aktiviteler

Aktiviteler	Frekans	%
Piknik yapma	90	76.9
Kentteki doğal alanlar ve mesire yerlerine gitme	76	65
Alışveriş yapmak	71	60.7
Sinema-konser-tiyatro vb.	63	53.8
Kafe-restoranlarda vakit geçirme	62	53
Evde dinlenme	54	46.2
Sportif faaliyetlerde bulunma	53	45.3
Belediye parklarında vakit geçirme	40	34.2
Ören yeri-müze-türbe vb. alanlara gitme	30	25.6
Diğer	3	2.7

Bozüyük şehri, şehirsal rekreasyonel olanaklar bakımından yeterince gelişmemiştir. Bozüyük şehrinin Eskişehir, Bursa, Kütahya, Kocaeli ve Sakarya gibi il merkezlerine yakın olması, kent halkını alışveriş, sinema vb. gibi şehirsal aktiviteler için bu merkezleri tercih etmesine yol açmaktadır (Okuyucu, 2018). Katılımcılara pandemi öncesinde, rekreasyonel aktiviteler için tercih ettikleri il merkezleri sorulduğunda, en çok tercih edilen yerlerin Eskişehir (%93.2), Bursa (%49.6) ve Kütahya (%11.1) olduğu belirlenmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Pandemi Öncesi Katılımcıların Rekreasyonel Amaçla Gittikleri İller

Adı	Frekans	%
Eskişehir	109	93.2
Bursa	58	49.6
Kütahya	13	11.1
Sakarya	12	10.3
Diğer	5	4.5

Pandemi öncesi dönemde katılımcılar bu il merkezlerine gitme sıklıklarını genellikle (%33.3) iki haftada bir, (%30.8) ayda bir şeklinde yanıtlamıştır. Katılımcıların bazıları (%19.7)'si haftada bir gittiğini belirtmiştir (Tablo 5).

Tablo 5. Pandemi Öncesi Dönemde Katılımcıların Diğer İl Merkezlerine Gitme Periyotları

Periyotlar	Frekans	%
2 haftada bir	39	33.3
Ayda bir	36	30.8
Haftada bir	23	19.7
2 ayda bir	10	8.5
Hiç gitmiyorum	7	6
Diğer	2	1.8

Katılımcılar pandemi sürecinin diğer illere gitme sıklıklarını (%94) etkilediğini belirtmiştir. Pandemi döneminde hareketlilik bulaş riskini arttırdığı için insanların buldukları alanlarda kısıtlı olsa da rekreasyonel aktivitelere katılımlarını arttırmıştır. Hastalığın kişiden kişiye bulaşması insanların daha kalabalık olmayan aileleri ile ya da tek başına zaman geçirebileceği alanları tercih etmesine etki yapmıştır. Katılımcılar pandemi sürecinde diğer illere gitme sıklığını büyük çoğunluk (%53) hiç gitmiyorum, (%23.1) ayda bir şeklinde belirtmiştir (Tablo 6). Pandemi öncesi dönemle karşılaştığımızda iki haftada bir olan gitme sıklığı pandemi ile birlikte çok değişmiştir.

Tablo 6. Pandemi Döneminde Katılımcıların Diğer İl Merkezlerine Gitme Periyotları

Periyotlar	Frekans	%
Hiç gitmiyorum	62	53
Ayda bir	27	23.1
2 ayda bir	20	17.1
2 haftada bir	5	4.3
Haftada bir	3	2.6

Katılımcıların büyük bir kısmı pandemi öncesi dönemde gittikleri il merkezlerinde (%83.8) alışveriş yaptıklarını belirtmişlerdir. Bunu yeme-içme ile ilgili aktiviteler (%76.1) ve sinemaya gitmek (%57.3) izlemektedir (Tablo 7). Bozüyük şehrinde kitle kültürüne hitap eden bir tek Sarar Bozüyük AVM olması insanların boş zamanlarında farklı il merkezlerinde rekreasyonel ihtiyaçlarını gidermesine yol açmaktadır. Günümüzde yoğun iş temposu ve kadınların iş hayatında daha fazla yer alması gibi zorunlu nedenlerden dolayı ve ayrıca daha fazla sosyalleşme, arkadaşlarla ve aile ile daha fazla vakit geçirme, hoş vakit geçirme, farklı lezzetleri tatma gibi rekreasyonel nedenlerden dolayı daha fazla kişi restoranlarda yemek yemeyi tercih etmektedir (Okuyucu, 2018). Katılımcılara pandemi sürecinde gittikleri illerde ne gibi rekreasyonel aktiviteler yaptıkları sorulduğunda (%47.9) yine büyük çoğunluk alışveriş yapmak olarak cevaplamıştır. Sinema, tiyatro gibi kültürel aktiviteleri yapılacak alanların kapalı olması ve bu alanların açık olsa bile COVID-19'un bulaşma riskinin kapalı alanlarda daha yüksek olmasından dolayı insanları tercih sırasında çok aşağılara düşüğünü söyleyebiliriz. İkinci sırada tercih edilen bu süreçte açık alan olmasından dolayı (%34.2) mesire alanları olmuştur (Tablo 7).

Tablo 7. Pandemi Öncesi, Pandemi Süreci ve Sonrası Ziyaret Edilen İllerde Yapılan Aktiviteler

Aktiviteler	Pandemi Öncesi Dönemde		Pandemi süreci ve sonrası dönemde	
	Frekans	%	Frekans	%
Alışveriş yapmak	98	83.8	56	47.9
Yeme-içme	89	76.1	24	20.5
Sinemaya gitmek	67	57.3	14	12
Mesire alanlarına gitmek	66	56.4	40	34.2
Diğer	49	42.1	26	28.6
Tiyatroya gitmek	27	23.1	12	10.3
Dinlendirici aktiviteler	19	16.2	4	3.4
Sportif faaliyetler	19	16.2	9	9

Katılımcıların pandemi sürecindeki rekreasyonel eğilimlerini belirlemek üzere, “Pandemi sürecinde sokağa çıkma kısıtlaması olduğu zamanlarda evlerinizde zamanınızı nasıl geçirdiniz”

sorusu yöneltilmiştir. En fazla alınan cevap ; televizyon izleyerek ya da bilgisayar ile (%84.6) olmuştur. Kitap okumak (58.1), mutfakta (50.4) ve telefon-sosyal medyada (%49.6) en fazla yapılan aktivitelerden olmuştur (Tablo 8). COVID-19 pandemisi insanları çok daha stres altına almış, hatta bu süreçte psikolojik rahatsızlıklar yaşayan insanlar artmıştır. İşte böyle bir ortamda insanlar için TV ve bilgisayar üzerinden takip edilen dizi ve filmler insanlar için bir rahatlama, bir kaçış noktası haline gelmiştir. Bunların yanı sıra rekreasyonel faaliyetler insanlar için fayda sağlamaktadır. İnsanlar bu faaliyetleri yaparken salgının getirmiş oldu stresten uzaklaşmakta ve rahatlamaktadır.

Tablo 8. Pandemi Döneminde Evlerde Yapılan Aktiviteler

Aktiviteler	Frekans	%
TV-Bilgisayar başında	99	84.6
Kitap okuma	68	58.1
Diğer	66	56.6
Mutfakta	59	50.4
Telefon-sosyal medya	58	49.6
Çocuklarla ilgilenerek	54	46.2
Temizlik yaparak	53	45.3
Eve getirdiğimiz işlerle	40	34.2
Uyuyarak	38	32.5

4.3. Katılımcıların Pandemi Süreci ve Sonrası Dönemde Rekreasyonel Eğilimleri

Katılımcıların (%83.8)'i COVID-19 pandemi sürecinde bulaş riskini düşürmek için yapılan sokağa çıkma kısıtlamalarının günlük yaşamlarını etkilediğini, (%87)'si de bu süreçten olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Kent halkı pandemi olmadan önceki dönemde ağırlıklı olarak boş zaman aktivitelerini (%67.5) hem gündüz hem de akşam saatlerinde gerçekleştirdiğini belirtmiştir. COVID-19 pandemi süreci olmadan önceki dönemde katılımcılar boş zaman etkinliklerini ağırlıklı olarak (%50.4) arkadaşlarıyla ve (%46.2) aileleriyle geçirirken çok azı (%1.2)'si yalnız geçirdiklerini belirtmişlerdir. Pandemi sürecinde boş zaman etkinliklerini kimlerle geçirdiği sorusuna ise (%81,2) aileleriyle, (%13.7) yalnız ve (%4.3) arkadaşlarıyla birlikte geçirdiğini belirtmiştir. Verilen yanıtlar COVID-19 pandemisinin yarattığı risklerden dolayı insanların boş zamanlarını kimlerle geçirdiği yönündeki tercihlerin değiştirdiği tespit edilmiştir. Pandemi ile ilgili Sağlık Bakanlığı'nın yapmış olduğu açıklamalar ve televizyonda yapılan farkındalık amaçlı kamu spotları insanlar üzerinde etkili olduğu ve insanların salgından korunmak için aileleriyle ya da yalnız bu süreci geçirmeye çalıştığını göstermektedir. Gözle

görülemeyen sadece testle anlaşılan bir virüs olması ve bazı insanlarda semptomların oluşmaması sürekli birlikte zaman geçirmedığımız kişilerle görüşmelerimizi kısıtlamaya itmiştir.

Tablo 9. Pandemi Sürecinde ve Öncesinde Bozüyük Kent Algısı ve Boş Zamanları Değerlendirme Davranışları

	Frekans	%
Pandemi sürecinde sokağa çıkma kısıtlamaları günlük yaşamınızı etkiledi mi?		
Evet	98	83.8
Hayır	19	16.2
Günlük yaşamınızdaki değişimler sizi nasıl etkiledi?		
Olumlu yönde	14	13
Olumsuz yönde	94	87
Pandemi olmadan önceki dönemde boş zaman aktivitelerinizi günün hangi saatlerinde gerçekleştirirdiniz?		
Gündüz	20	17.1
Akşam	18	15.4
Her ikisi de	79	67.5
Pandemi olmadan önceki dönemde boş zaman etkinliklerinizi genellikle kiminle gerçekleştirirdiniz?		
Yalnız	2	1.7
Ailemle	54	46.2
Akrabalarımle	2	1.7
Arkadaşlarımla	59	50.4
Pandemi sürecinde boş zaman etkinliklerinizi kiminle ya da kimlerle gerçekleştirmekteyiz?		
Yalnız	16	13.7
Ailemle	95	81.2
Akrabalarımle	-	-
Arkadaşlarımla	6	5.2
Pandemi öncesi dönemde eğlenme dinlenme amaçlı gittiğiniz bir yerde ortalama ne kadar zaman geçirirdiniz?		
1 saatten az	6	5.1
1-3 saat	57	48.7
4-5 saat	42	35.9
5 saatten fazla	12	10.3
Pandemi sürecinde eğlenme dinlenme amaçlı gittiğiniz bir yerde ortalama ne kadar zaman geçirirsiniz?		
1 saatten az	75	64.1
1-3 saat	37	31.6
4-5 saat	5	4.3
5 saatten fazla	-	-
Bozüyük'te rekreasyonel alanları yeterli buluyor musunuz?		
Evet	17	14.5
Hayır	100	85.5
Sizce pandemi süreci Bozüyük'te yeni rekreasyonel alanlara olan ihtiyacı arttırdı mı?		
Evet	100	85.5
Hayır	17	14.5

Katılımcılar pandemi öncesi dönemde eğlenme ve dinlenme amaçlı gidilen yerlerde ağırlıklı olarak 1-3 saat (%48.7), 3-5 saat (%35.9) ve 5 saatten fazla (%10.3) zaman geçirdiğini belirtmiştir. Pandemi sürecinde ise katılımcılar genel olarak 1 saatten az (%64.1) ve 1-3 saat arası (%31.6) zaman geçirdiğini belirtmiştir. Pandemi öncesi dönemde insanların dışarda daha çok zaman geçirdiği ancak pandemi sürecinde bu zamanın çok kısaldığı verilen yanıtlardan

anlaşılmaktadır. Katılımcıların %85.5'i Bozüyük'teki rekreasyonel alanları yeterli bulmadıklarını belirtmiştir. Pandemi süreci Bozüyük'te yeni rekreasyonel alanlara olan ihtiyacı arttırdı mı sorusuna ise katılımcıların %85.5'i evet yanıtını vermiştir. Rekreasyon faaliyetlerinin açık ve kapalı alanlarda yapılabilir olması ancak pandemi sürecinde daha çok insanların açık alan tercih etmesi, kişiler arası mesafeyi koruya bileceği ve temiz hava bakımından zengin olan alanları tercih etmesi beklenmektedir. Bozüyük kent merkezinde açık alan rekreasyon faaliyet alanlarının yetersiz olduğu pandemi sürecinde daha fazla görülmüştür (Tablo 9).

4.4. Katılımcıların Bozüyük Şehrinden Rekreasyonel Beklenti ve Talepleri

Pandemi dönemi şüphesiz hayatın her alanını etkilemiştir. İnsanların şimdiye kadar olan birçok alışkanlıkları üzerinde derin etkiler Covid-19 salgını, hala devam etmekte olup etkiler bırakmaya devam etmektedir. Şehirlerde pek çok alanda, rekreasyon yönetimi de buna dahil, yeni planlamalara ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle Covid-19 salgını, açık alanlara olan ihtiyacı arttırmıştır. Katılımcılara Bozüyük şehrindeki rekreasyonel talep ve beklentilerine ilişkin görüşleri sorulduğunda ölçek maddelerine atfettikleri önem derecesine göre oluşan "ortalama" değerler Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların Bozüyük Şehrinden Rekreasyonel Beklenti ve Talepleri

Rekreasyonel Aktiviteler	Ortalama	Standart Sapma
Sinema	4.51	0,96811975
Kent parkları, kent içi yeşil alanlar	4.46	0,82856709
Tiyatro	4.42	0,91586361
Manzara seyri, seyir tepeleri	4.37	0,90138781
Gösteri, sergi, konser vb. kültürel aktivite alanları	4.36	1,02218434
Kent içi piknik alanları	4.35	0,91629668
Göl-akarsu kenarı alanlar	4.35	0,91506355
Yürüyüş, koşu vb. spor alanları	4.30	0,85292322
Bisiklet binme alanları ve olanakları	4.26	0,86136134
Restoran, cafe vb. alan ve olanakları	4.23	0,90557625
Kapsamlı bir çocuk oyun alanı	4.21	0,84721510
Kurslar (Resim, ahşap boyama, müzik vb.)	4.19	0,89319120
Futbol, basketbol, voleybol, tenis vb. spor sahaları	4.03	0,94705418
Çarşı ve AVM'ler	4.01	1,07517712
Su sporları alanları	3.91	1,12518987
Buz pateni pisti	3.63	1,15156886
Aerobik, yoga, zumba vb. aktivite olanakları	3.62	1,27855202
Hayvanat bahçesi	3.11	1,61835706
Alkollü mekânlar (bar-gece kulübü vb.)	2.94	1,56279294
Av sporları (kara ve su avcılığı) alanları	2.68	1,36787928

Sinema ($\bar{X}=4.51$); mahalle ve kent parkları, kent içi yeşil alanlar ($\bar{X}=4.46$); tiyatro ($\bar{X}=4.42$); manzara seyri, seyir tepeleri ($\bar{X}=4.37$); gösteri, sergi, konser vb. kültürel aktivite alanları ($\bar{X}=4.36$); kent içi piknik alanları ($\bar{X}=4.35$); gibi ifadelerde yerel halk 4 (Katılıyorum) ile 5 (Kesinlikle katılıyorum) arasında değişen bir algı puanına sahiptir. Yerel halkın yapılan rekreasyonel faaliyetler konusundaki talep ve beklentilerine bakıldığında en çok talebin kültürel faaliyetlere olduğu dikkati çekmektedir. Su spor alanları ($\bar{X}=3.91$); buz pateni pisti ($\bar{X}=3.63$) ve aerobik, yoga, zumba vb. aktivite olanakları ($\bar{X}=3.62$) şeklindeki aktif rekreasyonel faaliyetler konusundan yerel halk 4 (Katılıyorum) ile 3 (Kararsızım) arasında değişen bir algı puanına sahiptir (Tablo 10).

Sonuç ve Tartışma

Rekreasyonel tercihler; yaş, cinsiyet, eğitim durumu vb. gibi çeşitli faktörlerin etkisi altında belirlenmekte ve bu faktörlerin etkisiyle rekreasyonel davranışlar ortaya çıkmaktadır (Sahin ve Güneş, 2019). Bu nedenle kentsel alanlar planlanırken orada yaşayan halkın görüşlerinin alınması önem taşımaktadır. Nitekim içinde yaşanılan mekân algısı kişiden kişiye değişmektedir.

Bozüyük kent merkezi önemli ulaşım yolları üzerinde hızla sanayileşen bir kenttir. Bu durum sürekli göç alarak nüfusunun artmasına yol açmıştır. Şehirde nüfusun sürekli artması yeni rekreasyonel alanlara olan ihtiyacı arttırmıştır. Mevcut rekreasyonel alanların yeterli olmadığı araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte 2020 Mart ayından bu yana görülen ve dünyayı etkisi altına almış olan COVID-19 pandemisi, halkın rekreasyonel tercih ve davranışları üzerinde etkili olmuştur. Bozüyük kentinde insanları rekreatif yeni arayışlara itmiştir. Ancak şehirdeki olanaklar halkın rekreatif talep ve beklentilerini karşılamada yetersizdir. Bozüyük şehri konumundan dolayı Eskişehir, Kütahya, Bursa vb. il merkezlerine yakındır. İnsanlar bu şehirlere istedikleri zaman gününbirlik ya da hafta sonları gidebilmektedir. Daha çok alışveriş, yeme-içme, sinema gibi rekreatif ihtiyaçlarını gidermek için bu şehirlere gitmektedirler. Ancak bu durum Bozüyük şehrinde rekreasyonel alanların gelişimini zayıflatmakta ayrıca şehir için ekonomik olarak da kayba sebep olmaktadır. Gidilen yerlerde yapılan rekreatif aktiviteler pandemi öncesi ve pandemi döneminde farklılaşmıştır. Pandemi öncesinde insanlar en çok %83.8 alışveriş yapmak ve %57.3 sinemaya gitmek için Eskişehir, Bursa ve Kütahya şehirlerine gittiklerini belirtmişlerdir. Pandemi sırasında ise %47.9 alışveriş ve %34.2 mesire alanlarına gitmek için bu il merkezlerine gitmişlerdir. Her iki dönemde de alışveriş yapmak için insanların bu şehirleri tercih ettiği ancak tercih edilen rekreasyonel aktiviteler değişime uğramış, mesire alanları gibi açık alanlara yönelik talepler artmıştır. Bu nedenle Bozüyük şehrinde alışveriş merkezlerinin artırılması, sinema, tiyatro gibi kültürel mekânların açılması, ayrıca açık alan rekreasyonel alanlarının yaratılması hem rekreatif aktivitelerin gerçekleştirilmesini sağlayacak hem de şehri ekonomik yönden kalkındıracak, yeni istihdam alanları yaratacak ve rekreasyonel talebi karşılayacaktır. Bozüyük şehrinde katılımcıların olmasını istedikleri rekreasyonel istek ve taleplerine bakıldığında; sinema, kent parkları, kent içi yeşil alanlar, tiyatro, manzara seyri ve seyir tepeleri, gösteri, sergi konser vb. kültürel aktivite alanları, kent içi piknik alanları, göl, akarsu kenarı alanlar vb. insanların aktif ve pasif faaliyet yapabilecekleri alanlar 1-5 puan

aralığında ortalama 4'ün üzerinde çıkmıştır. Parklar, spor alanları, dinlenme, hava alma, spor yapma ve eğlenme gibi rekreasyonel olanaklar sağlayan kamusal alanların başında gelmektedir. İnsanların pandemi döneminde bulaş riskinden dolayı kapalı alan rekreasyonel faaliyetleri olan fitness vb. salon sporlarını yapmak için açık alanlarda bu sportif aktiviteyi yapabileceği spor aletlerine ulaşabilmesi son derece önem arz etmektedir. Sağlıklı bir yaşam için vazgeçilmez bir aktivite olan spor insanların hem sağlık açısından hem de keyifli zaman geçirmesi açısından düşünüldüğünde bu faaliyet alanlarının artırılması katılımcılardan 1-5 arasında 4'ün üzerinde çıkmıştır. Sonuç olarak Bozüyük şehrinde artan nüfus ve yaşanan salgının da etkisi ile yeni rekreasyonel alanlara ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir. Bu alanların çeşitli olması ve talebi karşılaması özellikle pandemi döneminde insanların sadece bir faaliyet alanında yığılmasını da önleyecektir. Salgın nedeniyle açık alanlara olan talepte bir artış olduğu bu nedenle park, yeşil alan, manzara seyri ve seyir tepeleri vb. açık alanların artırılması gerekmektedir. Rekreasyonel yatırımlar ekonomik anlamda kentte canlanmaya yol açacaktır. Bununla birlikte kent halkının rekreasyonel taleplerinin karşılanması, birçok yönden doyuma ulaşmış, sağlıklı, mutlu bireylerden oluşan bir toplumu yaratacaktır.

Kaynakça

- Akış, Ö. (2015). Bir refah göstergesi olarak Türkiye'de mutluluğun mekânsal dağılışı. *Türk Coğrafya Dergisi*, 65, 65-79
- Altaş, T. N. (2009). *Bozüyük Kent Coğrafyası* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Baş, T. (2008). *Anket nasıl hazırlanır, uygulanır, değerlendirilir?*. Ankara: Seçkin Kitabevi.
- Bulut, Z. (2006). *Kemaliye (Erzincan) İlçesi ve yakın çevresinin alternatif turizm kapsamında rekreasyonel turizm potansiyelinin belirlenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Hall, C. M. & Scott D., Gössling, S. (2020). Pandemics, transformations and tourism: be careful what you wish for, *Tourism Geographies*.
- Doğru, H. (1992). *XVI. Yüzyılda Eskişehir ve Sultanönü Sancağı*. İstanbul: Afa Yayınları.
- Karakaş, M. (2020). Covid-19 salgınının çok boyutlu sosyolojisi ve yeni normal meselesi. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 40(1), 541-573.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*. Ankara: Gazi Yayınevi.

- Kaymakođlu Gökäšan, M. (2013). *Kentsel rekreasyon alanlarında spor ve aktivite ağı: Kadiköy örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Kervankıran, İ. ve Bağmancı, M. (2020). Bildiğimiz turizmin sonu mu? COVID-19'un Türkiye'deki turizm hareketliliğine etkisi. *Türk Coğrafya Dergisi*, 76, 19-32.
- Komossaa, F., Zanden, E., & Verburg, P. (2019). Characterizing outdoor recreation user groups: A typology of peri-urban recreationists in the Kromme Rijn area, the Netherlands. *Land Use Policy*, 80, 246–258.
- Köse, A. (1997). Kaz Dađ'ında doğal çevre özelliklerine dayanan günöbirlik rekreasyon alanlarına üç örnek: Ayazma, Pınarbaşı ve Sütüven. *Türk Coğrafya Dergisi*, 32.
- Nesipoğlu, İ. (2019). *Antakya şehrinde rekreasyonel faaliyetlerin dağılışı* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Okuyucu, A. (2018). Bilecik kent halkının rekreasyonel eğilim ve taleplerinin belirlenmesi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, Vol:5, Issue:30, pp:4400-4410.
- Orel, Y. D. D. F. D. ve Yavuz, M. C. (2003). Rekreasyonel turizmde müşteri potansiyelinin belirlenmesine yönelik bir pilot çalışma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (11)
- Özgüç, N. (2017). *Turizm Coğrafyası Özellikler ve Bölgeler*. Çantay Kitabevi: İstanbul.
- Özgür, E. M. (1994). Bilecik İlinde farklı karakterde iki şehir: Bilecik ve Bozüyük. *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 3, 191.
- Polat, A. & Akay, A. (2015). Relationships between the visual preferences of urban recreation areas and various landscape design elements. *Urban Forestry & Urban Greening*, 14, 573–582.
- Somuncu, M. (2005). *Aladađlar Yaylacılık ve Dađ Göçebeliđi Konusunda Bir Araştırma*. Gündüz Yayınları: Ankara.
- Şahin, C. ve Güneş, P. (2019). Diyarbakır Halkının Rekreasyonel Eğilim ve Taleplerinin Deđerlendirilmesi: Kent Meydanı Parkı Örneđi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 17, (323-337).
- Tümer, S. (1975). Rekreasyon ile ilgili kavramlar, sınıflamalar. *Peyzaj Mimarlığı Dergisi*, 2, (16-21).
- WHO (World Health Organization) (2020). <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports> (Son erişim 24 Mart 2020).
- Williams, S. (1998). *Tourism geography*. London and New York: Routledge.